

UTRECHT, J. H. VAN PEURSEM.

LITH. P. W. G. HEUER, UTR.

HET GEREDDE MEISJE.

DOOR

W. ZIETHE.

— *1864* —

UTRECHT,
J. H. VAN PEURSEM.

MET GEREDDE MEISJE.

DOOR

W. ZIETHE.

„Gooi zal ieder werk in het gericht
brengen, met al wat verborgen is,
hetzij goet, of hetzij kwaad.

(Pred. 12 : 14.)

De spoortrein, die uit Londen gekomen was, hield stil aan een zeer klein station, dat eer een loods was, uit eenige planken bestaande; meer niet. Op een kwartier afstands daarvan lag een dorp met eene kerk en pastorie; eenzaam en verstrooid lag hier een pachthoeve en daar een molen. Dan kwam men aan het zoogenaamde moerland, dat uit een woud bestond, dat in bevallig golvende lijnen van heuvel tot heuvel liep en waar zuivere tijm en rozemarijn een heerlijk geur verspreidden. Aan den zoom van het woud en aan den voet van den heuvel lag een prachtige hofstede. De beek, die bovengenoemde molen in beweging bracht, slingerde zich hier om een beekje van elzen beukeboomen. De plaats was nu onbewoond, de oude heer, wien zij toebehoord had, was gestorven. Zijn neef, die haar geërd had, wibb met

op het land wonen en had door de nieuwsbladen bekend gemaakt, dat hij huis en tuin verhuuren wilde.

Een koopman was per spoor uit Londen gekomen en aan het station er uit gestapt. Hij had te huis eene vrouw en twee lieve kleine kinderen. Deze mochten in den zomer niet in de groote, ongezonde stad blijven. Daarom was hij heengegaan om eene zomerwoning voor de zijnen te zoeken, die stil en landelijk lag. De plaats, waar hij aangekomen was, beviel hem. Het huis daar aan het woud lag liefelijk en gezond. De huurprijs, die daarvoor gevraagd werd, was zeer gering, en hij ging heen om zich met de plaats en hare ligging nader bekend te maken. Het was op een namiddag in de maand Maart; de hemel was bewolkt en de lucht frisch. De vroolijke zangers, die de lente verkondigen, de vogels, waren reeds aangekomen en kweelden blijde in bosch en veld. De koopman ging blijmoedig zijn weg en dacht reeds met vreugde aan den tijd, wanneer hij met zijne vrouw en kinderen dezen weg zou gaan en op deze stille, liefelijke weiden met hen den nadrenden zomer genieten zou.

Vlak voor hem ging een boer, die met denzelfden trein gekomen en ook aan het kleine station was afgestegen. De koopman begon een gesprek met hem en vraagde hem: „Wel, vriend, zijt gij spoedig te huis?”

„Daar in het dorp, mijnheer,” zeide de boer terwijl hij naar den kerktoren wees. „Het tweede dak daar van de kerk is mijn huis. In het eerste woont de predikant. U schijnt ook naar het dorp te gaan, mijnheer?”

„Neen,” zeide de vreemdeling, „ik ga naar het huis bij het bosch.” De boer bleef staan en zag den vreemdeling, die dit gezegd had, met verwon-

derde, bijna met vreesachtige blikken aan. „Naar — het — huis — bij — het bosch?” vraagde hij langzaam en verwonderd. „Ja, ja,” zeide de koopman. „Schijnt u dat zoo wonderlijk toe? Ik ben van Londen gekomen, om het huis te huren.”

„Waarlijk,” antwoordde zijn geleider. „Maar ik had niet gedacht, dat een heer uit de stad zou komen, om dat huis te huren.

„Waarom niet?” vraagde de vreemdeling.

„Omdat het een ongelukkig huis is,” antwoordde de boer. „Hebt u niets daarvan gehoord?”

„Geen woord,” zeide de koopman; „vertel mij eens, wat gij daarvan weet.” „Nu,” antwoordde de man, dat is spoedig gedaan. Zie, in het huis woonde een oud heer. Hij had, omdat hij zeer eenzaam leefde, en alleen de portier met zijne familie bij hem woonde, een boerenmeisje, eene arme wees, tot zich genomen en beschouwde haar als zijn eigen kind. Iederen namiddag ging hij in de schemering in het boschje wandelen, dat daar niet ver van het huis ligt. Het meisje vergezelde hem somtijds daarheen. Eens op een namiddag is zij ook bij hem geweest, zooals de voorbijgangers duidelijk gezien hebben; des avonds vond men den ouden heer dood met eene groote wonde aan het achterhoofd. Hij was *vermoord*.

„En het jonge meisje?” vraagde de vreemdeling met groote ontroering.

„Zij is sedert dien tijd verdwenen, alsof de aarde haar verslonden had. Men heeft alles doorzocht, iederen hoek op de hofstede; ieder gebouw, iederen stal in het dorp, men heeft mijnen ver naar haar gezocht; maar zij is spoorloos verdwenen. Alleen de opengebroken geldkist, die den ouden heer toebehoorde, en de bijl, waarmede hij gedood is, zijn

gevonden. Het is duidelijk, dat de weeze in duivelsche ondankbaarheid en uit geldzucht haren wel-doener vermoord en toen de vlucht genomen heeft."

"Schandelijk, afschuwelijk!" riep de koopman in ontzetting uit en ging toen voort: "Dus staat het huis sedert die vreeselijke gebeurtenis geheel leeg?"

"Ja," zeide de boer. "Maar de portier heeft het met zijne vrouw en zijnen zoon betrokken, omdat de jonge heer, wien het nu behoort, dit gaarne wenschte."

"Wat voor lieden zijn dat?" vraagde de vreemdeling.

"Oude lieden, brommige menschen, mijnbeer, maar anders eerlijk en braaf; niemand kan iets kwaads van hen zeggen. De zoon is ook een braaf en vlijtig mensch en werkt bij een timmerman in het dorp. De geheele familie leeft stil en eenzaam in het huis."

"Is er dan nog niemand hier geweest, die het huis wilde huren?"

"Menschen genoeg, maar geen enkele, die de geschiedenis gehoord heeft, wilde ook maar één nacht op de woeste, oude plaats blijven. Het moet wel waar zijn, dat de vloek Gods op een huis rust, waaraan menschenbloed kleeft, dat nog niet is gewroken. Daarom zeg ik, dat het een ongelukkig huis is, en ik zou er niet in willen wonen."

De boer zweeg; beide mannen waren te zamen in het dorp gekomen. Een oogenblik bleef de koopman weifelend staan. Zou hij toch naar het huis gaan en het huren? Zou hij met vrouw en kinderen den zomer daar gaan wonen? Dat waren de vragen, die nu zijne ziel in beweging brachten. Hij was besluiteloos. Maar wat kon het huis het helpen, dat in zijne nabijheid zulk eene misdaad gepleegd was? En als zijne vrouw van deze geschiedenis niets

vernam, konden zij toch stil en tevreden daar wonen. De ligging beviel hem zeer wel, en de prijs, zoo als gezegd is, was zeer gering. Hij nam van zijnen begeleider, die nu voor de deur van diens woning was gekomen, vriendelijk afscheid en ging op het huis af, dat het doel van zijn tocht was.

Den koopman was het toch vreemd te moede, toen hij het boschje voorbij kwam, waarin de vreeselijke en geheimzinnige moord gepleegd was. Hij bleef staan. De avondwind ruischte door de takken, die nog niet met bladeren bedekt waren. Het beekje murmelde daartusschen, alsof het eene duistere, treurige geschiedenis had te vertellen. Het was bijna donker geworden, toen hij voor het huis kwam, dat hij gezocht had. Hij stond voor de ijzeren getraliede deur, die huis en tuin afsloot. Een geheime angst, een verborgen verlangen naar vrouw en kinderen ging door de ziel van den vreemdeling. Daar flikkerde een licht door de donkere vensters, het eerste licht, dat hij dezen avond zag. Het was hem, alsof die stralen hem vriendelijk wenkten. Wat had hij dan ook te vreezen, daar hij toch in het ergste geval in de jachttasch, die aan zijne zijde hing, zijn geladen pistool had, dat hij altijd op reis bij zich droeg? Het zou laf en niet mannelijk geweest zijn, als hij dicht bij het huis teruggekeerd was. Hij trok aan de schel, en haar geluid klonk dof en verwijderd door het huis. Het licht bewoog zich, en eindelijk werd er een venster geopend.

„Is er iemand aan de deur?” riep eene luide, eenigszins heesche stem. Toen werd het venster weder gesloten. De koopman trok nog eens aan de schel; nu werd er een licht voor de deur gezien. Het bleef eene poos staan, toen bewoog het zich en kwam nader. Een oud man met een lantaarn in de

hand riep, toen hij dicht genoeg nabij gekomen was:

„Wie is daar aan de deur?”

„Een vreemdeling uit de stad,” was het antwoord.

„Hier is een brief van den jonheer. Ik wensch het huis te huren en ben gekomen om het te zien.”

„Moet gij dan juist in den nacht komen om een huis, dat gij huren wilt, te bezien?” vroegde de oude op brommenden toon.

De koopman antwoordde: „Gij weet, dat de treinen uit de stad alleen op dit uur hier stil houden. Ik heb ook geen tijd om mij dagen lang op te houden. Open dus de deur, laat mij het huis van binnen zien en geef mij voor dezen nacht huisvesting. Morgen zal ik het gebouw wel van buiten bezichtigen en dan mijn besluit nemen, naardat het mij hier bevalt.”

De oude man schoof morrend de ijzeren grendels weg; de deur werd geopend en de vreemdeling trad binnen. Hij volgde den oude, ging door den tuin en het huis en kwam eindelijk in de keuken. Hier was in den haard een helder vuur aangelegd, en ecne oude vrouw was bezig, een ketel met water er op te zetten. Op eene bank langs den muur lag een volwassen knaap, in eene onverschillige houding uitgestrekt met het hoofd in de beide handen geleund. De vreemdeling verontschuldigde zich bij de vrouw, dat hij haar zoo laat stoorde, terwijl hij haar de reden hiervan meldde, en vroegde of hij voor geld en goede woorden een avondmaal en ecne slaapplaats kon krijgen; hij was vermoeid en had geen lust, als hij het huis bezichtigd had, weder naar het dorp terug te keeren.

„Als gij u met ham en eieren tevreden wilt stellen;” zeide de oude, „iets anders heb ik niet in huis. Tot slaapplaats kan ik u alleen de slaapkamer

en het bed van den ouden heer aanbieden; als u dat goed is, zal ik die in orde brengen."

Eene rilling ging den vreemdeling over het lijf, toen hij de laatste woorden hoorde. Maar hij herstellde zich spoedig en zeide: „Waarom zou mij dat niet goed zijn? Ik dank u reeds vooraf, lieve vrouw, en verzoek u, terwijl ik met uw en man het huis bezie, alles, zoo als gij gezegd hebt, klaar te maken."

De oude man opende brommende de deur, terwijl hij door den koopman gevolgd werd. Zij gingen het voorhuis door en kwamen eindelijk in de kamer daar tegenover. De kamers zagen er met hare oude verscheurde tapijten en vuile muren, waaraan hier en daar eenige schilderijen hingen, donker en treurig uit. Daar zij sedert lang niet geopend waren, was het er zoo benauwd, dat de vreemdeling bijna geen adem kon halen. Om het zwijgen af te breken, vraagde deze eindelijk: „De zaal en de gezelschapskamer met de slaapkamers zijn zeker boven?"

„Daaraan is niet veel te zien," antwoordde de oude brommende. „Het ligt er alles vol met korenzakken, oude stoelen en huisraad en dergelijke dingen."

„Nu, dat moet in allen gevalle weggenomen worden, als ik het huis huur," zeide de koopman. „Maar wij willen toch naar boven gaan om ze te zien."

„Zijn gelcider werd zoo mogelijk nog knorriger, dan vroeger, naar ging toch eindelijk de steenen trap op. Toen zij boven waren, opende hij de eene deur na de andere. De vreemdeling bezag alles en vraagde eindelijk, toen zij voor eene kleine houten deur stilstonden, terwijl hij op deze wees: „Wat hebt gij hier?"

„Dat is in het geheel geen woonvertrek," ant-

woordde de oude bits, „Het is maar een oude rommelkamer, en ik heb er den sleutel van verloren.”

„Nu, wees niet zoo boos,” antwoordde de koopman. „Er ligt mij niets aan gelegen, de kamer te zien, wij zullen weder naar beneden gaan. Ik dank u vriendelijk voor uwe moeite.”

Zij gingen weder naar beneden en kwamen eindelijk in de kamer, waar de oude vrouw de tafel reeds gedekt had. De vreemdeling zette zich neder en at hetgeen zij voor hem had klaar gemaakt. Allen bewaarden een somber stilzwijgen. Toen hij verzadigd was, stond hij op en verzocht hem naar zijne slaapkamer te brengen. De vrouw stak een licht aan en bracht hem naar boven, voorbij de kamer, die haar man niet had willen openen, naar de slaapkamer. Het zag er hier ook niet behagelijk uit: de tafel en stoelen, die er stonden, waren reeds oud en wankelend geworden. Een spiegel, die reeds lang uit de mode was, en een ledekant — ziedaar alles, wat zich in de kamer bevond. De oude vrouw zette het licht op de tafel. „Dit is de slaapkamer van den overleden” — het woord wilde er nauwelijks uit, maar zij vervolgde dadelijk, van den overleden ouden heer. Goeden nacht! Daarop ging zij heen, terwijl hare voetstappen langzaam op den breeden steenen vloer en de trappen wegstierven; toen werd het stil en de vreemdeling was alleen.

Hij ontkleedde zich langzaam, om, daar hij vermoed was, zich dadelijk ter ruste te begeven; hij nam zijne pistool uit de reistasch en legde die voor zijn bed op den stoel. Toen hij de deur wilde sluiten zag hij tot zijn schrik, dat er geen sleutel was. De oude grendel was zoo verroest, dat hij dien, niettegenstaande al de moeite, die hij in het werk stelde, niet heen of weder kon bewegen. Hierdoor

voelde hij zich een weinig verontrust en onveilig. De maan scheen helder en vol door het venster, waaraan zelfs gordijnen ontbraken, naar binnen. De koopman legde zich neder, bad nog eens hartelijk tot God, dat Hij zijne vrouw en lieve kinderen, dat Hij ook hem in dezen nacht behouden en beschermen wilde, en sliep toen spoedig in. Zijn slaap was onrustig, het heldere maanlicht hinderde hem. In het midden van den nacht ontwaakt hij, en ziet tot zijn schrik en ontzetting eene vrouwelijke gedaante met loshangende haren en een bleek, angstig gelaat voor zijn bed staan. Hij huivert en wil luid roepen; de gestalte legt den vinger op den mond en wijst hem, dat hij zwijgen moet.

„Droom of waak ik?“ roept de vreemdeling bevend.

„Gij waakt,“ antwoordt de gedaante zacht. „Maar wees om Gods wil stil, anders zijt gij verloren.“

Vol angst zag de koopman haar aan, terwijl hij zich op zijn bed oprichtte. „Vrees niet!“ zeide zij zacht, zeer zacht. „Ik ben tot u gekomen, om van u eene gunst te verzoeken. Mijne geschiedenis is vreeselijk en geheimzinnig; hoor deze aan, en zeg dan of gij mij helpen wilt. Gij hebt gehoord, dat de oude heer is vermoord; ik word voor zijne moordenaarster gehouden, maar ik ben onschuldig. Ik ken de moordenaars; ik ben er bij geweest, toen men hem om het leven bracht. De zoon van den portier heeft hem met een bijl vermoord. Toen hij nederviel en om hulp wilde roepen, heeft de portier hem den mond toegehouden. Maar ik schouwde, toen ik de vreeselijke daad van verre zag; De moordenaars ontdekten mij en stopten mij den mond dicht. De zoon van den portier wilde mij ook doden, opdat ik hen niet zou verraden; maar zijne

moeder redde mijn leven: ik heb haar in hare ziekte, toen zij den dood nabij was, weken lang opgepast. Dit kon zij niet vergeten en dreigde hen, dadelijk naar den rechter te gaan en den moord aan te geven, als zij mij wilden dooden. Dit hielp; men heeft mij in huis geslcept en in eene kamer opgesloten, waar ik nu reeds zes maanden lang smacht en op verlossing wacht. Nu hoorde ik de schel; ik vernam voetstappen op den trap en in huis; ik hoorde uw stem voor de deur van mijne kamer, en daardoor kreeg ik weder moed en vertrouwen. Ik vernam, hoe gij in deze slaapkamer werdt gebracht. Nu of nooit, waren de gedachten, die mij bezielde. Ik ben verloren, reddeloos verloren, als vreemde menschen in dit huis trekken. Men zal mij vermoorden, opdat ik niets zal kunnen verraden. De wanhoop heeft mij kracht en moed gegeven; met een ouden sleutel, dien ik in een hoek van mijne kamer gevonden heb, heb ik na veel inspanning de deur van mijne gevangenis geopend. Nu ben ik hier en vraag u, of gij mij redden, of gij mij verlossing en recht wilt verschaffen?"

„Bij God den Almachtige, dat is mijn vaste wil!" riep de koopman diep bewogen uit.

„Stil, stil!" fluisterde het meisje, „als zij beneden maar het geringste gedruis hooren, zijn wij beiden verloren."

„Vreest niet, arm kind!" zeide de vreemdeling. „Zie, hier is mijn goede revolver, gij zult van dit oogenblik af vrij zijn."

„Neen, neen," zeide het meisje. „Dat is onmogelijk; gij kent deze menschen niet, zij zouden u en mij eerder dooden, dan ons uit het huis te laten gaan: hun leven of dood hangt daarvan af. Mijn plan is beter en zekerder: ik ga dadelijk weder in

mijne gevangenis terug; gij doet morgen vroeg als of er niets gebeurd is; zij moeten vooral niets bemerken, als de zaak gelukken zal. Als gij het huis verlaten hebt, ga dan dadelijk naar den rechter in het dorp en geef de misdaad aan, dan zal hij spoedig met de politiedienaren komen en mij bevrijden, vóór dat mijne beulen er iets van bespeurd hebben."

De vreemdeling wilde in dit voorstel niet dadelijk toestemmen: het viel hem zwaar en smartelijk, het arme meisje in de handen van de moordenaars te laten. Doch zij overtuigde hem eindelijk, dat deze voorslag de beste was. Hij bewilligde en zij keerde stil en onhoorbaar naar hare gevangenis terug. Rusteloos wentelde zich de koopman nu op zijn bed heen en weder. Langzaam en treurig ging het eene uur na het andere voorbij. Eindelijk brak de morgen aan; eindelijk was het helder dag. Hij stond op, kleedde zich aan en ging naar beneden. De vrouw had het ontbijt reeds klaar. Hij verzocht haar er nog een weinig mede te wachten, daar hij eerst den tuin en het bosch wilde bezien, om dan met den volgenden trein te vertrekken. Hij ging door den tuin naar buiten; toen hij den hoogen muur achter zich had, liep hij de beek langs, zoo snel hij konde, naar het dorp. Eindelijk stond hij voor het huis, waar de rechter woonde. Hij trad binnen en verhaalde den man, wat hij in den nacht beleefd en gehoord had.

De rechter schudde bedenkelijk het hoofd. „Bedenk wat gij doet,” zeide hij. „Gij beschuldigt eene familie, die sedert vele jaren voor braaf en rechtschapen bekend is, van eene ontzettende misdaad.”

„Ik weet, wat ik doe,” riep de vreemdeling, „en ik neem de geheele, volle verantwoording er van op mij.”

„Goed,” antwoordde de rechter, „ik moet u volgen en aan uw verlangen voldoen.”

Hij liet twee politiedienaren komen, die geladen pistolen met zich nemen moesten, en zoo gingen zij alle vier met elkander naar het treurige huis. Zij schelden, de oude man deed open. Hij scheen in het minst niet verschrikt of verlegen, toen hij de zeldzame gasten zag. „Waar is uwe vrouw?” vroegde de rechter, nadat zij binnen getreden waren.

„Naar het dorp, mijnheer,” antwoordde de oude man zeer kalm.

„En waar is uw zoon?” heette het verder.

„Op zijn winkel, mijnheer!” was weder het even kalme antwoord.

„Deze man,” begon de rechter na een poos, „klaagt u alle drie van eene groote misdaad aan.”

„Zoo!” antwoordde de oude, zonder ook maar een gelaatstrek te bewegen.

„Breng ons dadelijk naar de kamer,” bij deze woorden wendde de rechter zich tot den vreemdeling, „waarin volgens uwe aanklacht het meisje gevangen is — het meisje, dat getuige van een moord geweest is,” voegde hij er bij, den oude scherp aanzijnde. Deze verroerde zich niet. „Hebt gij nu den sleutel bij de hand!” vroegde de vreemde den ouden man. „Ik heb dien niet, maar ik kan dien zoeken,” antwoordde deze onverschillig.

Zij gingen zamen in het huis. De hond, die den rechter gevolgd was, liep ook mede. De oude zocht en vond den sleutel. Zij gingen den trap op, de deur werd geopend — *de kamer was ledig, geheel ledig*. Men kon geen spoor vinden van een menschelijk wezen, dat hier eens gewoond zou hebben. Op de geheele bovenverdieping, waarvan alle kamers, kasten en hoeken nauwkeurig doorzocht werden, werd

niets gevonden. Men ging naar beneden in de groote kamer, waar de vreemdeling den vorigen avond was binnengetreten. Hij stond als verpletterd; was het dan werkelijk maar een droom geweest, die hem tot zulk eene zware aanklacht tegen een onschuldige verleid had?

„Het blaadje is omgekeerd,” zeide de rechter ernstig, „de wet eischt, dat ik u om de ongegronde aanklacht gevangen neem en aan het gerecht overlever.”

De koopman verhief zich langzaam; in zijne ontroering kwam het hem voor, alsof hij een zacht, bijna gesmoord kermen vernomen had; maar hij wilde er niet van spreken, dewijl hij niet wist, vanwaar het had kunnen komen. Plotseling bemerkte hij, hoe de hond van den rechter aanhoudend om eene kleine kast loopt, die zich in den muur bevond en rechts van de kamer stond, en aan de reten snuffelt. Een straal van hoop verlicht zijne ziel; hij roept wanhopig uit: „Ik verlang nog, dat deze kast daar geopend worde.”

De oude man werd bleek. „Laat het niet toe, mijnheer,” zeide hij tot den rechter, „laat het niet toe, dat mijn huis, waarin ik zoolang geheel zonder blaam geleefd heb, nog meer zal beschimpt worden.”

„Wend u tot den vreemden heer!” zeide de rechter. „Ik kan daarop geen neen of ja zeggen; het is zijne zaak.”

„Ik *verlang*,” riep de vreemdeling, „dat de kast *dadelijk* geopend worde.”

„Ik duld het niet,” schreeuwde de oude man in woede; „ik behoef niet te gedoogen, dat mijne kasten opengebroken worden.”

„Brengt den ouden man weg!” riep de koopman

den beiden politiedienaren toe, „weg met hem — en opent de kast!”

„Dan ben ik een verloren man!” zuchtte de oude zacht en waggelde naar het venster.

En hij was een verloren man. In de kast vond men het meisje, bijna gestikt, maar nog ademende. Langzaam kwam zij weder in het leven en tot bewustzijn terug. Haar eerste blik, haar eerste woord was aan den vreemdeling gewijd, die haar gered had. Daarop verhaalde zij, dat; toen de vreemdeling zoo spoedig het huis verlaten had, men argwaan had gekregen. De oude vrouw was heengegaan, om de gruweldaad niet te zien, en ook de zoon, om geen achterdocht op te wekken. Alleen de oude man was op hare kamer gekomen, om haar naar beneden te brengen en te vermoorden. Zij had lang en hevig met hem geworsteld, maar had toch eindelijk moeten bezwijken, als niet plotseling de schel was gehoord. Toen had de oude man haar snel in de kast opgesloten, waaruit zij eindelijk was gered geworden.

Onze geschiedenis is ten einde; wat er verder gebeurd is, laat zich gemakkelijk denken. De drie misdadigers werden aan het gerecht overgeleverd en hebben de rechtvaardige straf voor hunne misdaad ontvangen. De koopman huurde het huis, de plaats van zulke treurige daden en herinneringen, natuurlijk niet. Het meisje, dat haar leven aan hem te danken had, nam hij met zich naar Londen in zijn huis. Hier werd zij hem en zijne vrouw eene dankbare en trouwe dienstbode, voor zijne kinderen eene teedere en liefderijke verzorgster. „Trouw tot aan den dood!” — dit woord heeft zij sedert altijd gezegd en eerlijk gehouden.

